

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Czakó-Háger-Kálmán-Kozslik-Turnyászky Ügyvédi Iroda (3525 Miskolc, Attila u. 2.; ügyintéző: Dr. Kozslik István ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek -, a Dr. Birk Csaba ügyvéd (3433 Nyékládháza, Kossuth u. 116.) által képviselt I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) I.r., a CASH & LIMES Vagyonkezelő és Felszámoló Zrt. (1146 Budapest, Cházár A. u. 9.; felszámolóbiztos: Boósch Ferenc) felszámoló által képviselt II.r. alperes neve (II.r. alperes címe) II.r., a Dr. Birk Csaba ügyvéd által képviselt III.rendű alperes neve (III.r. alperes címe) III.r., a személyesen eljáró IV.rendű alperes neve (IV.r. alperes címe) IV.r. és a Dr. Birk Csaba ügyvéd által képviselt V.r. alperes neve (V.r. alperes címe) V.r. alperesek ellen, kölcsön visszafizetése és járulékai iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. március hó 30. napján meghozott 13.G.40.187/2008/26. számú ítéletével szemben, az I.r. alperes által 32. sorszám alatt előterjesztett és a másodfokú eljárásban 4. sorszám alatt indokolt fellebbezése folytán, a 2010. március 3. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 360 000 (Háromszázhatvanezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A felperes az I.r. alperessel (továbbiakban: alperes) fennálló üzleti kapcsolata során több alkalommal nyújtott részére kölcsönt. 2000. október 27. napján 12 500 000 Ft-ot adott át az alperesnek, aki a pénzösszeg átvételét elismerte és vállalta, hogy azt a felperes által meghatározott lejáratkor visszafizeti, addig pedig havi 2% üzleti kamatot fizet a felperes számára. A megállapodásukban kikötötték, hogy az üzleti kamat megfizetésének elmulasztása esetén a teljes kölcsöntartozás egy összegben esedékessé válik.

A kölcsönök visszafizetésének elmaradása miatt a felperes az alperessel és társaival szemben pert kezdeményezett. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt szám alatt folyamatban volt ügyben a Debreceni Ítéltábla a .../4. számú jogerős részítéletével a felek szerződéses kapcsolatból eredő jogvitáit a 12 500 000 Ft kölcsön kivételével már jogerősen elbírálta. Az elsőfokú bíróság ítéletének a 12 500 000 Ft és kamataira, valamint az I.r. alperes a felperes javára perköltség fizetésére kötelező rendelkezéseit hatályon kívül

helyezte a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban meghozott ítéletében az elsőfokú bíróság a kereset túlnyomó részét alaposnak találta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 12 500 000 Ft tőkét, annak 2004. szeptember 11.napjától a kifizetés napjáig járó kamataival, valamint 1 914 032 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes és az alperes között létrejött kölcsönszerződéssel összefüggésben az alperesnek kellett (volna) bizonyítania, hogy a kölcsön összegét a felperes részére visszafizette. E körben azonban az alperes csak az általa becsatolt, 2002. október 28-án kelt okiratra hivatkozott, mint olyan bizonyítékra, amely a visszafizetését tanúsítja. Az elsőfokú bíróság pedig ezt az elismervényt a visszafizetés tanúsítására nem találta alkalmasnak, mert az alperes csak állította, de a felperes tagadásával szemben kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy az azon szereplő aláírás a felperestől származik. A perben kirendelt, valamint a felperes feljelentése alapján indult nyomozati eljárás során közreműködő írásszakértők szakvéleményeiből az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes által a felperesnek tulajdonított aláírásról kategorikusan nem dönthető el, hogy az a felperestől származik-e vagy sem. Hivatkozott arra, hogy szakértelemmel nem rendelkezők számára is nyilvánvaló, hogy a vitatott aláírás olyan sajátosságokkal nem rendelkezik, amelyek a felperestől való származását a felperesi tagadással szemben igazolhatnák és ezen a tényen, az sem változtat, hogy az egyik szakértő azt valószínűsítette, hogy az aláírás a felperestől származik, a másik pedig azt, hogy nem. Hangsúlyozta, hogy a per egyéb adatai sem támasztották alá a visszafizetést, hiszen az alperes maga adta elő, hogy az okirat tartalma is valótlan volt, mert ő a keltezés napján nem 12 500 000 Ft-ot, hanem csak 6 000 000 Ft-ot adott át a felperesnek. Az elsőfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy az okirat kiállításának napján a 6 000 000 Ft, illetve korábban a 6 500 000 Ft részletekben való visszafizetése megtörtént-e. A felperes az alperes állításával szemben a pénzáadásokat annyiban ismerte el, hogy az alperes részéről - a kölcsönszerződés szerint - havonta, ügyleti kamat címen történtek teljesítések, amelyekről a felek elismervényeket nem készítettek. Az alperes azonban az eltérő állítását nem tudta bizonyítani, ezért az elsőfokú bíróság az előadását nem fogadta el. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes a per során azt sem tudta bizonyítani, hogy az okirat kiállításának napján 6 000 000 Ft-tal rendelkezett volna. Nem tartotta ugyanakkor életszerűnek, hogy miközben az alperes cége ebben az időszakban az óvadékkal biztosított folyószámlahitel-keretét folyamatosan igénybe vette, az alperes olyan szabadon felhasználható pénzeszközzel rendelkezett, amely a 6 000 000 Ft-os kifizetést lehetővé tette. Mindezeket összegezve az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a bíróság felhívása ellenére sem okirattal, sem egyéb bizonyítási eszközökkel nem tudta igazolni a kölcsön állított visszafizetését, ezért őt a tőkeösszeg tekintetében a kereset szerint marasztalta. A kamatfizetés kezdő időpontját azonban nem a kereseti kérelemnek megfelelően, hanem a fizetési meghagyásnak az I.r. alperes részére történt kézbesítésétől állapította meg, mert az alperes csak attól az időponttól esett késedelembe.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a sérelmezett határozat - részben történő - megváltoztatását, a kereset (teljes) elutasítását és a felperesnek az első- és másodfokú perköltségeiben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részben téves tényállást állapított meg, amelyből téves jogi következtetésre jutott.

Továbbra is állította, hogy a 12 500 000 Ft-ot visszafizette a felperesnek, aki azt a csatolt elismervényen lévő aláírásával igazolta. A felperes által vitatott aláírás valóságát a **Dr. T.E.** igazságügyi írásszakértő által készített szakvélemény teljes mértékben igazolta, mert a szakértő 10-15 spontán és kísérleti aláírás-minta alapján tette megalapozott megállapításait. Ezzel szemben a büntetőeljárás során beszerzett szakértői vélemények csak valószínűsítettek, feltételeztek, egyértelmű megállapításokat azokat nem tettek. Az utóbbi szakértői véleményben rögzített megfogalmazások pedig önmagukban is kérdésessé teszik a vélemények megalapozottságát. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének meghozatalakor az egyes vélemények meggyőző erejét nem vizsgálta és logikus indokát sem adta annak, hogy miért nem az általa kirendelt szakértő szakvéleményét vette figyelembe. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem oldotta fel kellően a szakértői vélemények közötti ellentéteket sem. Sérelmezte azt is, hogy a megyei bíróság feleslegesnek találta a szakértői „felülvélemény” beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványát is. Hivatkozott arra, a Pp. egyértelműen szabályozza, hogy mikor kell az eljárásban több szakértőt kirendelni. Ezért a büntetőeljárás során beszerzett szakértői vélemények e minőségükben nem lehettek volna figyelembe vehetők, ugyanis a szakértőket nem a perbíróság rendelte ki, csak egyszerűen átemelte a büntető ügyből a két - jogszabályi feltételeknek meg nem felelő - szakvéleményt. Hivatkozott arra is, hogy a bírósági gyakorlat szerint az sem kizárt, hogy a bíróság - ha ezt megfelelően megindokolja - a szakértői véleménytől eltérő álláspontot fogadjon el. Kiemelte, hogy a felperes rendszeresen minden okiraton gyakorlatilag azonosíthatatlan szignókat alkalmazott olvasható névaláírás helyett és így kívánt saját felróható magatartására alapítva előnyhöz jutni. Ennek a következményét azonban - álláspontja szerint - nem lehet órá hárítani. Mivel pedig az adott esetben a felperes idézte elő azt a helyzetet, hogy az okiraton szereplő aláírás eredetét írásszakértői módszerekkel teljes bizonyossággal megállapítani nem lehetett, ezért - megítélése szerint - az elsőfokú bíróság tévesen telepítette az alperesre a bizonyítási kötelezettséget és a bizonyítatlanság következményét sem megfelelően vonta le. Megjegyezte mindemellett, hogy sem az eredeti, sem a megismételt eljárásban nem merült fel a vagyoni és a jövedelmi helyzetére vonatkozóan olyan adat, amelyre az elsőfokú bíróság a megállapításait alapította, ellenkezőleg, a fizetőképes vagyoni helyzetét a felperes maga sem vonta kétségbe. Hivatkozott arra, hogy téves volt az az ítéleti megállapítás is, amely szerint ő a II.r. alperesi társaság tagja volt, hiszen a cégszűkevények hitelesen igazolják, hogy ő csupán kültag volt. Utalt továbbá arra is, hogy az elsőfokú bíróság a 7 500 000 Ft-os kölcsönnel kapcsolatos tényállásból is a logika szabályaival ellentétes következtetésre jutott. Álláspontja szerint ugyanis éppen az életszerűtlen, hogy valaki úgy ad további 7 500 000 Ft kölcsönt 2002. március 21-én, hogy a korábban adott 12 500 000 Ft hitelből még semmit sem kapott vissza.

A felperes az ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a megyei bíróság mindenben eleget tett az ítéletábrá hatályon kívül helyező határozatában foglaltaknak. A szükséges további szakértői bizonyítást lefolytatta és az ítéletét teljes körűen és ellentmondástól mentesen megindokolta. A szakértői vélemények felülvizsgálatától ugyanakkor - megítélése szerint - eredményt remélni már nem lehet.

A fellebbezés nem alapos.

A felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezése ellen. Ezért az a Pp. 228.§ (3) bekezdése alapján (rész)jogerőre emelkedett. Az ítélet tábla pedig az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta el, a Pp. 253.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint.

Az ítélet tábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes és az alperes között még fennálló jogvita elbírálásához szükséges jelentős tényeket illetően teljes körűen feltárta és azt helyesen állapította meg. Helytállóak voltak az abból levont jogi következtetései is, amelyek indokaival is mindenben egyetértett a másodfokú bíróság. Megállapította ugyanakkor, hogy az alperes fellebbezése nem tartalmazott olyan újabb tényre, vagy új körülményre hivatkozást, amely annak megállapítására adhatna alapot, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése szempontjából lényeges tényt illetően a tényállást tévesen állapította volna meg, vagy lényeges eljárási szabályt sértett volna. Az alperes fellebbezési előadását az ítélet tábla csak annyiban találta alaposnak, hogy az I.r. alperes nem beltág, hanem valóban kültág volt a II.r. alperesben. Ez a tény azonban a perbeli jogvita eldöntését nem befolyásolta.

Mindezekkel szemben tényként állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban maradéktalanul eleget tett az ítélet tábla hatályaon kívül helyező határozatában foglalt iránymutatásnak. Az alperest a felperes jelenlétében nyilatkoztatta, valamint a szakértők álláspontjait ütköztette. A szakértők együttes meghallgatásának eredményeként pedig **Dr. T.E.** igazságügyi írásszakértő a korábban kategorikusnak minősített szakértői véleményét valószínűre módosította. Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az állásfoglalásával is, miszerint konkrétabb eredmény a perben további írásszakértői vélemény beszerzésétől sem várható, figyelembe véve a szakértőknek azt a nyilatkozatát, hogy az adott esetben a vizsgálandó egyszerű szignó miatt a kategorikus vélemény alkotásához szükséges sajátosság kevés. Kétségtelen, hogy az alperes a megismételt eljárásban (a 2009. március 20-án, 23. sorszám alatt előterjesztett beadványában) az írásszakértők véleménye között mutatkozó ellentét feloldása céljából valóban indítványozta „felülvélemény” beszerzését, ugyanakkor megállapítható az is, hogy utóbb, a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetés után további bizonyítási kérelme már nem volt. Emellett az ítélet tábla rámutat arra is, hogy a 2008. évi XXX. törvény 27.§-ával módosított Pp. 183.§ (2) bekezdése alapján (amely rendelkezést 2009. január 1. napjától kezdődően a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell) a bíróság szakértői testületet csak akkor rendelhet ki, ha a perben felmerülő szakkérdés a Pp. 182.§-a alapján két egymástól független szakvélemény előterjesztése után a kirendelt szakértők személyes meghallgatása során sem tisztázható. A szakértői testület azonban nem kötelezhető a korábbi szakvélemények felülvéleményezésére, a szakvéleménye a szakértő véleményével esik egy tekintet alá, így az alperesnek a „felülvélemény” beszerzésére irányuló kérelme ezekből sem lett volna teljesíthető, valamint azért sem, mivel „Az igazságügyi szakértői testületek szervezetéről és működéséről” szóló, 33/2007. (VI.22.) IRM rendeletben írásszakértői terület nincs feltüntetve.

Alapítan volt az alperesi fellebbezésnek az az érvelése is, miszerint a büntetőeljárásban beszerzett írásszakértői véleményeket a perben bizonyítékként nem lehetett volna felhasználni, M.G. és B.T. szakértőket ugyanis az elsőfokú bíróság a 20/I. sorszámú

végzésével szakértőként kirendelte és ők a szakértői nyilatkozataikat annak alapján tették meg.

Abból az okból pedig, hogy a peres eljárás során kirendelt és személyesen meghallgatott három szakértő közül csak egy ítélte valószínűnek, hogy a felperes írta alá az alperes teljesítésére vonatkozó okiratot, az elsőfokú bíróság mérlegelése a Pp. 206.§ (1) bekezdésében foglaltaknak mindenben megfelelt, amikor nem találta megállapíthatónak, hogy az érintett aláírás a felperestől származott.

Nem értett egyet az ítélőtábla az alperesnek azzal az állításával sem, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően telepítette a bizonyítási kötelezettséget, illetve a bizonyítási terhet. Az elsőfokú bíróság ugyanis a Pp. 3.§ (3) bekezdése, illetve a 164.§ (1) bekezdése alapján helyesen állapította meg, hogy az alperes kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy a felperes részére a 12 500 000 Ft kölcsön tartozását megfizette. Ezt a megállapítást nem befolyásolhatta az, hogy a felperes a teljes nevének kiírásával, vagy csak a szignójával látta-e el a bizonyítékként megjelölt okiratot. Az a körülmény ugyan a bizonyítási kötelezettség teljesítését általában (és az adott esetben is) nagyban megnehezíti, ha a bizonyítékként felhasználni kívánt okiraton lévő aláírás olyan mértékben leegyszerűsített, hogy annak figyelembevételével megalapozott, a bizonyossághoz közelebb álló szakértői vélemény nem készíthető. Ennek alapján azonban a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher nem fordítható át az aláíró félre, hanem az egyéb bizonyítási eszközök jelentősége növekszik meg.

A Pp. 3.§ (5) bekezdése szerint a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, tehát szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A Pp. 193.§ szerint pedig a bíróság az egyéb bizonyítást olyan tényállásra vonatkozóan mellőzheti, amely okirattal bizonyítható.

Az elsőfokú bíróság (az 5. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldala utolsó két bekezdésében) teljes körűen és pontosan tájékoztatta az alperest arról, hogy neki kellett bizonyítania, hogy a kölcsönösszeget a felperes részére visszafizette. Az alperes azonban a bíróság felhívásának ismeretében is kizárólag a saját előadására, illetve az általa csatolt okiraatra hivatkozott bizonyítékként, amelyek az ítélőtábla megállapítása szerint nem voltak elegendőek a felperes tagadásával szemben annak megállapításához, hogy az alperes a kölcsöntartozását megfizette.

A Pp. 199.§ alapján ugyanis a bíróság a tárgyalás és a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján ítéli meg, hogy az okirati bizonyítás eredménye mennyiben vehető figyelembe azokban az esetekben, amikor az okirat bizonyító ereje nincs meghatározva, illetve az okirat a Pp. 195-198.§-ok (közokirat és teljes bizonyító erejű magánokirat) rendelkezéseinek nem felel meg.

Az alperes által bizonyítékként csatolt elismervény nem minősült teljes bizonyító erejű magánokiratnak, tehát még ha az alperes megelőzően bizonyította volna is, hogy az elismervényt a felperes írta alá, a felperes tagadására tekintettel a bíróságnak akkor is a bizonyítás összes adatainak mérlegelése alapján kellett volna megítélnie annak bizonyító erejét.

Az alperes azonban az okiraton túl további bizonyítékokat nem szolgáltatott, a szakértői „felülvélemény” beszerzésének indítványozásán túl egyéb bizonyítási kérelmet nem terjesztett elő és azt sem igazolta, hogy az okirat keletkezésekor rendelkezett azzal a pénzüsszeggel, amelynek átadását állította.

Mindemellett még az alperesnek a tartozás visszafizetésére vonatkozó ténybeli előadása sem támasztotta alá a perbeli elismervény tartalmát, ellenkezőleg ellentmondás mutatkozott a kölcsöntartozást keletkeztető okiratban megjelölt lejárat időpont (a felperes határozza meg), valamint az alperes által állított, lejárat előtti részletekben való teljesítés között is. Azt ugyanis az alperes maga sem állította, hogy a felperes már korábban felmondta a kölcsönszerződést. Ezért valószínűtlen az a nyilatkozata, hogy ő az ügyleti kamatok mellett folyamatosan törlesztette a tőketartozását is. Egyébként is, ha az alperes a 6 500 000 Ft tőketartozását valóban részletekben teljesítette volna, amint azt állította, annak megfizetésére 25 hónapra lett volna szükség az általa állított havi 260 000 Ft-tal számolva, ugyanakkor a kölcsönadástól (2000. október 27. napjától) 2002. október 28. napjáig még nem telt el 25 hónap, amely körülmény ugyancsak kétséggé tette az alperesnek a visszafizetéssel összefüggő állításait.

Nem volt elfogadható az alperesnek az az érvelése sem, hogy amennyiben nem adta volna vissza a felperesnek a korábbi 12 500 000 Ft összegű kölcsöntartozását, akkor a felperes nem adott volna számára újabb 7 500 000 Ft-os kölcsönt. A felperes ugyanis a 12 500 000 Ft-os kölcsöntartozás után a felek egyező nyilatkozata szerint havi 2%-os ügyleti kamatot fizetett, a további 7 500 000 Ft-os kölcsön összeget pedig a felperes úgy adta kölcsön, hogy arra biztosítékot kért és kapott.

Mindezekből következően az ítéltábla arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat okszerűen, teljes körűen mérlegelte, a bizonyítási eljárás szabályait nem sértette meg és helytálló volt az a döntése is, hogy további bizonyítást már nem rendelt el.

Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes az ügyvédi munkadíjból és a korábbi eljárásban már lerótt fellebbezési eljárási illetékből eredő saját másodfokú perköltségeit a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján maga köteles viselni, valamint köteles megtéríteni a felperes ügyvédi munkadíjból eredő másodfokú perköltségét is, amelynek összegét az ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése szerint, hivatalból állapította meg, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A.§ (1) bekezdése alapján.

Debrecen, 2010. március 3.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

-kiadó-